

Божидар Чеков

БИЛЕТ ЗА ВРЪЩАНЕ

София, 2024

© Издателство „Изток-Запад“, 2024

Всички права запазени. Нито една част от книгата не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Божидар Чеков, автор, 2024

© Андрей Димитров, оформление на корицата, 2024

ISBN 978-619-01-1423-9

Божидар Чеков

БИЛЕТ ЗА
ВРЪЩАНЕ

Съдържание

Роден съм в леглото на затворник.....	7
Поканих Бисерка Донева на кино	11
Разказът, който Нестор не написа	15
Подписът на Списаревски	21
Цветя за г-н Заглухински.....	25
Момичета от Санта Клара	33
Суровият каучук.....	41
Жив ли си, аркадаш?	49
В килията на Вапцаров прозорците нямаха стъкла	53
Бягство през граница	59
Първата таванска стая.....	67
Червилото на Мона Лиза	69
Самотата на Весела Ротшилд	71
Българският майстор от Монмартър.....	75
Всяка жена мечтае за принц	79
Среща с Владимир Гурко	83
Българин пазеше гроба на принц Юсупов.....	89
Кафето на Христос.....	93

Мъдростта на Сам шивача	97
Дългата нощ с Нийл Армстронг.....	101
Дълговете винаги се плащат	111
Мъртвецът, който ни почерпи щедро.....	117
Македонската Атлантида довтаса до Париж	121
Каменният букет за Майка България	127
Тайните на Новодевическото гробище.....	131
Френските небостъргачи останаха без българи	135
Бай Ганьо Йорданов	139
Ценко Барев и съпротивата срещу тоталитарната система	145
Грабежът зад фасадата на демокрацията.....	149
Известните българи във Франция не говореха български	151
Песната на дедо ми.....	155
Помаците от Франция	161
Урок по тенис до Триумфалната арка.....	167
ДС срещу Боре Честеменски.....	171
Ротата от Гермесхайм	177
Изненадите не са там, където ги очакваш.....	181
Злоупотребата с историческата памет	185
Последната любовница на Ален Делон.....	189
Барон Фон Макрон и неговият въображаем свят.....	193
Стефани Станчева – от Кричим до върховете на световната наука	199
Том Сойер от Боруна.....	203
Последната заповед на Левски	205

Роген съм В леглото на затворник

Не съм бил свидетел на обесването на Никола Петков (по това време съм бил на година и половина). Баба ми Зорка нищо не ми е казвала. Тя поплакваше от време на време и ме водеше всяка неделя при дядо ми Мино Поптодоров, който излежаваше 10-годишна присъда в Ломския затвор. Бежанец от Македония по време на Илинден, той бе ранен при Дойран, а малкият му брат – убит при Сливница. Освободиха го по здравословни причини, когато бях в трето отделение, и аз трябваше да освободя леглото. Връщах се в Лом през летните ваканции. С дядо чукахме щайги и ходехме на риба на Дунава. Видях го за последен път, преди да сложат капака на ковчега му.

Едва в Париж научих за политическите събития, развили се в България през 1945 г. Приятели на Никола Петков ме поканиха на панихида в руската черква „Св. Александър Невски“, която правеха на всеки 23 септември – деня на неговото обесване. От тях научих всичко, свързано с процеса му.

Най-големият български будител – Васил Левски, е бил изтезаван. Той увисва на въжето полумъртъв. Същата съдба споделя последният председател на опозицията по време на тоталитарната система – Никола Петков. Френски възпитаник, завършил право в Сорбоната, той се включва в съпротивата срещу монархията и участието на България на страната на Германия във Втората световна война. За тази негова дейност е осъден и пратен в поправителния лагер „Гонда вода“. Там се сприятелява с български комунисти. Тази връзка ражда у него убеждението, че една коалиция между двете течения – земе-

делци и комунисти – може да извади България от бедствено-то следвоенно положение. Впоследствие той допуска фатална грешка, като подава ръка на БКП за участие в Отечественния фронт. Видяно от Париж, тази коалиция би могла да сложи основите на едно динамично, демократично общество по подобие на други европейски държави. Но Сталин не е завършил Сорбоната и неговата стратегия за страните, в които Червената армия е поставила на власт свързани с Москва комунисти, не приема никаква политическа система, която не зачита „единоначалието“ – н – Москва, разбира се. Негов специален пратеник за случая „Петков“ е Андрей Вишински – заместник-министър на външните работи на СССР. Няколко пъти той се среща с водача на българската опозиция и се опитва да го вразуми. Дори го заплашва. Земеделецът обаче отговаря, че 85% от българите са селяни и са най-голямата политическа сила в България. Бъдещето на страната е в техни ръце, не в ръцете на Москва. Георги Димитров и Васил Коларов са извикани в Кремъл. Сталин нарежда на двамата негови подизпълнители да не се лигавят с някаква „демокрация“ и да ликвидират час по-скоро опозицията, като започнат от нейния водач. Г. М. Димитров, председател на младите членове на БЗНС, е в добри отношения с американския посланик в София и предлага на Никола Петков да му уреди бягство от страната. Петков отказва. Водачът на опозицията, подобно на Левски, е вдъхновен от мисията на будител в името на свободата и демокрацията. Примери за саможертва в най-близкото му обкръжение не липсват. Неговият баща – Димитър Петков – е министър-председател на България и за известно време кмет на София. Изключително динамичен политик, под неговото управление са реализирани Орлов и Львов мост. Димитър Петков ускорява строежа на паметника на Левски, чиято реализация се протака до безкрай. Застрелян е на булеварда „Цар Освободител“ пред днешната турска легация. На лобното му място е издигнат скромнен паметник. Същата участ споделя неговият син и брат на Никола – Петко Петков. Депутат, той показва в Народното събрание кървавите ризи на изтезавани земеделци. Убит е на ул. „Московска“ през 1924 г.

По нареждане на Георги Димитров и Васил Коларов Никола Петков е арестуван в българския парламент на 20 юни 1947 г. заедно с други депутати. Организиран е съдебен процес, който е драматична пародия. Никола Петков е обвинен в предателство и в държавна измяна. Чужди журналисти присъстват на процеса и предупреждават, че се готви „политическо убийство“. Лондонският „Таймс“ и парижкият „Монд“ публикуват обширни статии. Нищо не помага. Осъден е на смърт на 16 август 1947 г. В последното си писмо Никола Петков пише:

Член съм на БЗНС от 1923 г. Моите принципи и тези на партията ми са мир, закон и демокрация. Единствените принципи, от които се ръководим, са свободно право на глас, свобода на пресата и свободно организиран политически живот.

Заявявам, че не се страхувам от съдбата, която ме очаква. Моят брат и баща бяха убити на улицата в София и след това обявени за национални герои.

Единственото ми желание, което изявявам, е присъдата ми да бъде – невинен!

Увисва на бесилото полумъртъв, подобно на Апостола на свободата, на 23 септември 1947 г.

Председателят на опозицията в изгнание Г. М. Димитров умира във Вашингтон през 1972 г. На негово име са кръстени булевард и оживена софийска метростанция. В същото време името на Никола Петков, отказал да емигрира и обесен от комунистите в София, тъне в забрава. Случаен ли е този парадокс в новите тенденции на информация в България? Една от водещите фигури в настоящото медийно пространство е внучката на Васил Коларов – професор Румяна Коларова. Нейните познания за случилото се със сигурност надхвърлят тези на колегите ѝ. Колкото е приемливо, че тя не носи отговорност за делата на дядо си, толкова е неприемливо мълчанието ѝ относно ликвидиранията на българската вътрешна опозиция в лицето на Никола Петков.